

- ¹Zavod za stomatološku protetiku ♦ Stomatološki fakultet
Sveučilište u Zagrebu ♦ Gundulićeva 5 ♦ 10000 Zagreb
- ²Klinički zavod za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju
Klinička bolnica "Sestre milosrdnice" ♦ Vinogradska 29 ♦ 10000 Zagreb
- ³Poliklinika za reumatske bolesti, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju "Dr. Drago Čop"
A. Mihanovića 3 ♦ 10000 Zagreb
- ⁴Zavod za dentalnu antropologiju ♦ Stomatološki fakultet
Sveučilište u Zagrebu ♦ Gundulićeva 5 ♦ 10000 Zagreb

**OSTEOARTRITIS TEMPOROMANDIBULARNOG ZGLOBA
- KLINIČKA I RADIOLOŠKA DIJAGNOSTIKA**

**OSTEOARTHRITIS OF TEMPOROMANDIBULAR JOINT
- CLINICAL AND RADIOLOGICAL DIAGNOSTICS**

Tomislav Badel¹ ♦ Miljenko Marotti² ♦ Ladislav Krapac³ ♦ Jadranka Keros⁴ ♦ Ivan Krolo²

Osteoartritis je opći naziv za lokalizirane degenerativne poremećaje temporomandibularnog zgloba (TMZ), koji primarno zahvaćaju zglobne površine. Uzrok degenerativnih zglobnih promjena nije u potpunosti objašnjen,

smatra se da nastaju zbog narušene fiziološke mogućnosti prilagodbe, starenja organizma i utjecaja sustavnih čimbenika. Učestalost artritisa TMZ-a raste s dobi, prisutnija je u žena, što je izraženo u populaciji mlađoj od 50 godina. Etiopatogeneza se dijelom temelji na pojačanom opterećenju zglobnih površina. Dolazi do remodelacije, što u početnom stadiju podrazumijeva smanjenje fibrozno-hrskavičnog sloja. Uznapredovala regresivna pregradnja aktivnošću osteoklasta dovodi do stanjenja i perforacije korteksa. Posljedica može biti razvoj degenerativne ciste u meduli kondilne kosti. Propadanjem ciste dolazi do šire erozije i promjene konture kondila. Proliferacijom na rubovima kondila nastaju osteofiti, a gdje nisu stvoreni osteofiti, kost je bez hrskavičnog sloja i potpuno je izbrušena (eburnizirana).

Osteoartritis se smatra inaktivnim degenerativnim stadijem, a glavni simptom uz bol je pucketanje ili krepitacija. Osteoartritis (OA) je aktivni oblik artritisa. Karakteriziraju ga bol, oteklina i često ograničena pokretljivost donje čeljust. Uspoređivan je radiološki nalaz artritisa i učestalost klinički utvrđenih znakova i simptoma poremećaja TMZ-a.

Osteoartritis TMZ-a je dijagnosticiran u 16 pacijenata (srednja dob 46,9 godina, 69% žene) u skupini od ukupno 92 pacijenta s poremećajem TMZ-a između 2001. i 2006. Od toga čak 44% pacijenata su bili mlađi od 40 godina. U radiološkoj dijagnostici upotrebljena je magnetska rezonancija kod svih, a kod 25% pacijenata i kompjuterizirana tomografija te rtg-prikaz zgloba. Deplaniranu glavicu kondila imalo je 19% osteoartritičnih zglobova i 22% asimptomatskih zglobova. Sklerozaciju zglobne kvržice imalo je 59% osteoartritičnih zglobova i 28% asimptomatskih zglobova. Sklerozaciju kondila imalo je 16% i osteofita 9% zglobova s osteoartritisom. U jednom simptomatskom zglobu nađena je cista u glavici kondila.

Klinička dijagnostika upotpunjena s radiološkim tehnikama prikaza tvrdih i mekih tkiva korisne su u dijagnosticiranju artritisa TMZ-a.

Nedovoljno se zna o artritisu jer ima znatno manju učestalost u odnosu na poremećaje zglobne pločice (diskopatije) TMZ-a.

Ključne riječi: temporomandibularni zglob, osteoartritis, magnetska rezonancija